

Jačanje uloge EU-a u globalnom kontekstu

Svibanj
2019.

PREMA UJEDINJENIJOJ, SNAŽNIJOJ I DEMOKRATSKIJOJ UNIJI

„Posvuda u svijetu Europa je iznimno tražena. Želio bih da Europa ne bude na tribinama svjetskog stadiona. Ona mora biti konstruktivni sudionik, graditelj i arhitekt sutrašnjice.“

Predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker, Govor o stanju Unije, **12. rujna 2018.**

U današnjem kompleksnom, povezanim i konfliktnom svijetu Evropska unija i dalje je u potpunosti predana **multilateralizmu** i **globalnom poretku utemeljenom na pravilima na čelu s Ujedinjenim narodima** te promicanju mira i sigurnosti, razvoju stabilnih partnerstava i obrani univerzalnih prava i sloboda. To EU čini **pouzdanim i predvidljivim partnerom** zemalja i organizacija diljem svijeta, bilo u okviru Pariškog sporazuma o klimi, ciljeva održivog razvoja UN-a, Međunarodnog kaznenog suda ili Ugovora o neširenju nuklearnog oružja i Zajedničkog sveobuhvatnog akcijskog plana.

Europska unija **najviše ulaže u izgradnju čvrstih međunarodnih odnosa** te sklapa strateške sporazume o gospodarskom partnerstvu s ključnim dionicima diljem svijeta.

EU je velika trgovinska sila i **najveći trgovinski partner gotovo svih zemalja svijeta**. U ovom mandatu Komisije EU je sklopio **trgovinske sporazume** s 12 zemalja, uključujući Japan, Kanadu i nekoliko afričkih zemalja. EU je i najveći izvor i najčešće odredište izravnih stranih ulaganja u svijetu.

Uspostavljen je plan vanjskih ulaganja za potporu zemljama u Africi i zemljama evropskog susjedstva kako bi se do 2020. mobilizirala ulaganja u visini do 44 milijarde eura.

ŠIRENJE STABILNOSTI I PROMICANJE BLAGOSTANJA NA ZAPADNOM BALKANU

Europska unija nastavila se zalagati za stabilnost u susjedstvu. Jasnom i vjerodostojnom politikom proširenja EU „izvozi“ stabilnost te promiče političku, gospodarsku i društvenu preobrazbu na zapadnom Balkanu. Odnosi EU-a i zemalja zapadnog Balkana proteklih su godina znatno poboljšani zahvaljujući povijesnim pomacima u procesima pomirenja, dobrosusjedskim odnosima i regionalnoj suradnji. To uključuje i **Prespanski sporazum**, koji su u lipnju 2018. sklopili Atena i Skopje radi rješavanja nesuglasica između te dvije zemlje, među ostalim o imenu, i time riješili jedan od najdugotrajnijih sporova u regiji.

Osim toga Komisija je 2018. predstavila **novu strategiju za vjerodostojnu perspektivu proširenja i pojačanu suradnju EU-a sa zapadnim Balkanom**. Ta strategija obuhvaća prioritete i područja zajedničke pojačane suradnje koji se odnose na posebne izazove s kojima se suočava zapadni Balkan, posebno potrebu za dubinskim reformama i dobrosusjedskim odnosima. Napredak u tom radu objektivno je mjerljiv te ovisi o konkretnim rezultatima koje postigne svaka od zemalja.

U strategiji su utvrđene i posebne mjere koje će EU poduzeti idućih godina kako bi podržao razvoj zapadnog Balkana u područjima od zajedničkog interesa. Komisija trenutačno provodi **vodeće inicijative** koje uključuju ulaganja u iznosu od 700 milijuna eura kojima će se mobilizirati 2,4 milijarde eura za cestovne i željezničke veze te elektroenergetske mreže ili ukinuti naknade za roaming u zemljama zapadnog Balkana.

Fotografija visoke predstavnice/potpredsjednice, povjerenika Hahna, grčkog premijera Tsiprasa i premijera Sjeverne Makedonije Zaeva.

© Europska unija

SURADNJA S ISTOČNIM SUSJEDSTVOM

U okviru **Istočnog partnerstva** Europska unija pomogla je otvoriti 10 000 radnih mesta, stručno osposobiti 20 000 osoba te osigurati 100 000 zajmova za poduzeća. Unaprijedili smo pristup besplatnim pravnim uslugama, uložili u prometne veze, promicали ravnopravnost spolova te pomogli tisućama studenata u mobilnosti između Europe i regije Istočnog partnerstva. Osim toga, dogovoreno je da će se do 2020. ostvariti 20 ciljeva kojima će se poboljšati svakodnevni život građana u četiri prioritetna područja: jačanje gospodarstva, bolje upravljanje, bolja povezanost i snažnije društvo.

Trgovina između Ukrajine i EU-a 2018. porasla je za **50 %** u odnosu na 2015., godinu prije početka primjene sporazuma.

Udio EU-a kao ključnog trgovinskog partnera Gruzije u njenoj ukupnoj trgovini iznosi **27 %**.

U razdoblju od 2014. do 2018. uvoz u EU iz Moldove porastao je za **62%**.

EU je nedavno sklopio novi sporazum s **Armenijom**, pregovori o novom sporazumu s **Azerbajdžanom** dobro napreduju, a uskoro će biti dovršeni pregovori o prioritetima partnerstva s **Bjelarusom**.

Europska unija zadržala je jedinstvo i zajednička načela u odnosima s **Rusijom**. Gospodarske sankcije, zabrane putovanja i zamrzavanje imovine pojedincima i poduzećima kao protumjera **nezakonitom pripajanju Krima**, neprovođenju sporazuma iz Minska te djelovanjima kojima je Rusija ugrozila teritorijalnu cjelovitost, neovisnost i suverenitet Ukrajine na snazi su već gotovo pet godina.

Zemlje **istočnog susjedstva** korisnice su plana za vanjska ulaganja, koji se temelji na iskustvu Europske komisije u provedbi regionalnih ulagačkih instrumenata. Od 2008. u okviru Instrumenta za poticanje ulaganja u susjedstvu iskorištena su bespovratna sredstva u visini od 2 milijarde eura kako bi se mobiliziralo više od 16 milijardi eura od partnerskih međunarodnih finansijskih institucija. Projektima koje već podupire EU pojačat će se pomoći u okviru plana za vanjska ulaganja, a financirat će se i novi projekti.

SURADNJA S JUŽNIM SUSJEDSTVOM

U južnom susjedstvu EU-a partnerski prioriteti dogovoreni su s **Libanonom, Jordanom, Alžirom i Egiptom**, uključujući promicanje demokracije, vladavine prava, poštovanja ljudskih prava, gospodarskog razvoja i socijalne kohezije.

U rujnu 2016. EU je ojačao svoju potporu **Tunisu**, pokrenuto je partnerstvo za mlade Tunisa i EU-a, a Tunis je postao i prva arapska zemlja koja u potpunosti sudjeluje u programu EU-a za istraživanje i inovacije Obzor 2020. te je povezan s programom „Kreativna Europa”.

Osam godina nakon izbijanja sukoba situacija u **Siriji** i dalje je kritična, a milijuni Sirijaca raseljeni su te im je potrebna zaštita i humanitarna pomoć. EU ima vodeću ulogu u pružanju potpore sirijskim izbjeglicama, tražiteljima azila te zajednicama domaćinima unutar i izvan Europe te je **od 2011. gotovo 17 milijardi eura izdvojeno za humanitarnu i razvojnu pomoć**. EU je u ožujku 2019. treći put bio domaćin briselske konferencije pod nazivom „Potpora budućnosti Sirije i regije”. Konferencija je ponovno potaknula potporu međunarodne zajednice trajnom političkom rješenju kako bi se okončala kriza u Siriji te riješila najkritičnija humanitarna pitanja koja se odnose na Sirije unutar zemlje te na izbjeglice i zajednice domaćine, posebno u Jordanu, Libanonu i Turskoj. Za 2019. i 2020. preuzete su obveze u iznosu od 8,3 milijardi eura, pri čemu doprinos EU-a iznosi oko dvije trećine ukupnog iznosa.

U SIRIJI	U LIBANONU	U JORDANU	U TURSKOJ
Oko 7 milijuna ljudi primilo je zdravstvene usluge, uključujući skrb za djecu i majke.	Više od 170 000 izbjeglica koristilo se uslugama zaštite.	Oko 5 milijuna Sirijaca primilo je pomoć u hrani.	Više od 375 000 Libanonaca i Sirijaca primilo je zdravstvene usluge.
Oko 9000 sirijskih poljoprivrednika dobilo je potporu za ponovno pokretanje poljoprivredne proizvodnje i bespovratna sredstva za razvoj poduzeća.	Oko 125 000 sirijske i libanonske djece dobilo je pristup obrazovanju.	Oko 650 000 sirijskih izbjeglica, većinom žena i djece, dobilo je zdravstvenu zaštitu, hranu i osnovnu pomoć, pomoć tijekom zime, smještaj, vodu i sanitарne usluge, psihosocijalnu potporu i zaštitu.	Oko 1,5 milijuna ljudi primilo je pomoć za zadovoljavanje osnovnih potreba u okviru Mreže za hitnu socijalnu pomoć (ESSN).
Više od 400 000 Jordanaca i Sirijaca te više od 12 000 kućanstava imat će pristup tekućoj vodi i vodi za piće , a do kraja 2019. imat će i bolji pristup uslugama zbrinjavanja otpada.	635 000 djece izbjeglica iz Sirije dobilo je pristup obrazovanju te je izgrađeno 125 zidanih i 50 montažnih škola.	Više od 163 000 sirijske djece upisano je u javne škole i vrtiće .	Obitelji više od 470 000 djece izbjeglica primile su finansijsku potporu za njihovo obrazovanje u okviru programa uvjetovane novčane pomoći za obrazovanje (CCTE).

EU neprestano analizira strukturne probleme i nove potrebe u regiji. Zbog dugotrajne krize u **Libiji** EU je pojačao suradnju s međunarodnim partnerima, među ostalim u okviru zajedničke radne skupine Afričke unije, Europske unije i Ujedinjenih naroda, čiji je cilj intenziviranje djelovanja u Libiji i duž migracijske rute kako bi se pružila zaštita i potaknuli dobrovoljni humanitarni povratak te reintegracija i preseljenje ranjivih migranata. Istovremeno, EU inicijativama za poticanje socioekonomskog razvoja libijskih općina i dalje odgovara na potrebe libijskog stanovništva.

NOVA FAZA ODNOSA EU-A S AFRIKOM

U rujnu 2018. predsjednik Juncker predložio je da se ojačaju gospodarski i trgovinski odnosi EU-a s Afrikom u okviru novog **Saveza Afrike i Europe za održiva ulaganja i radna mjesta**. Cilj je Saveza unaprijediti partnerstvo EU-a i Afrike na temelju obveza preuzetih u okviru Sastanka na vrhu između Afričke unije i Europske unije u Abidjanu u studenome 2017. Kako bi se to postiglo, Komisija predlaže poticanje ulaganja, privlačenje privatnih ulagača, potporu obrazovanju i razvoju vještina radi povećanja zapošljivosti, ali i poticanje trgovinske razmjene i poboljšanje poslovne klime. EU je već sada glavni partner Afrike u području trgovine, stranih ulaganja i razvoja. Savez prima potporu iz proračuna EU-a, u kojem je Afrika istaknuta kao prioritetna regija.

Savez Afrike i Europe: 4 područja djelovanja

Strateška ulaganja i stvaranje radnih mjesti

Ulaganje u obrazovanje te usklađivanje vještina i radnih mjesti

Poslovno okruženje i ulagačka klima

Gospodarska integracija i trgovinska razmjena

Najvažniji očekivani rezultati Saveza Afrike i Europe

• Ulaganjima u okviru tog saveza u Africi će se u sljedećih pet godina otvoriti i do 10 milijuna radnih mesta.	• 24 milijuna ljudi imat će pristup cestama prohodnima tijekom cijele godine zahvaljujući našim ulaganjima u prometnu infrastrukturu	• 105 000 studenata i znanstvenika imat će koristi od programa Erasmus+ do 2027.	• 750 000 ljudi sudjelovat će u strukovnom osposobljavanju za razvoj vještina	• 30 milijuna ljudi i poduzeća imat će koristi od pristupa električnoj energiji zahvaljujući ulaganjima EU-a u obnovljivu energiju i povećanju kapaciteta proizvodnje za 5 GW
---	---	---	--	--

Provđba **plana vanjskih ulaganja EU-a** napreduje prema planu. Zahvaljujući uporabi **jamstava iz proračuna EU-a te kombiniranju bespovratnih sredstava sa zajmovima** očekuje se da će europski plan za vanjska ulaganja pokrenuti dodatna privatna i javna ulaganja u Africi i susjedstvu EU-a u iznosu do 44 milijarde eura. Na taj je način već mobilizirano 37,1 millijardi eura ulaganja. Osim toga, EU se obvezao izdvojiti više od 300 do 350 milijuna eura godišnje za **jačanje poslovnog okruženja** i ulagačke klime. Europska komisija i delegacije Unije zajedno s finansijskim institucijama pružaju tehničku pomoć pri razvoju održivih i finansijski izvedivih projekata i privlačenju potencijalnih ulagača.

Plan za vanjska ulaganja osmišljen je kako bi se privuklo više poslovnih i privatnih ulagača u Africi i EU-u kako bi se ojačala međusobna partnerstva te doprinijelo ostvarivanju ciljeva održivog razvoja i suzbijanju nekih od temeljnih uzroka migracija.

Afrika ima najmlađe stanovništvo na svijetu te je od presudne važnosti svima omogućiti **pristup obrazovanju**. U okviru programa **Erasmus+** potporu je već dobilo više od 22 600 studenata i osoblja na razmjeni između Europe i Afrike.

Dugoročni je cilj stvoriti **područje slobodne trgovine** između EU-a i Afrike. U međuvremenu 52 afričke zemlje imaju s EU-om sklopljen trgovinski sporazum, sporazum o gospodarskom partnerstvu ili trgovinski dogovor („Sve osim oružja“ i dva opća sustava povlastica, standardni OSP i OSP+) kako bi im se omogućio povlašten pristup europskom tržištu. Te zemlje plaćaju manju carinu ili uopće ne plaćaju carinu na izvoz u EU, čime im se omogućuje prijeko potreban pristup tržištu EU-a te doprinosi njihovu rastu.

EU uđa i u **ciljana partnerstva s Afričkom unijom i Ujedinjenim narodima**. Time je utrt put ne samo pojačanoj suradnji na rješavanju teške situacije izbjeglica i migranata u Libiji nego i jačanju mira i sigurnosti u regiji.

Osim toga, radi **suzbijanja temeljnih uzroka nezakonitih migracija Krizni uzajamni fond EU-a za Afriku** (vrijedan 4,2 milijarde eura) s pomoću 193 projekta pridonosi rješavanju problema nedostatka vještina, poboljšava zapošljivost putem strukovnog osposobljavanja te podupire stvaranje radnih mesta i samozapošljavanje s naglaskom na jačanju mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća.

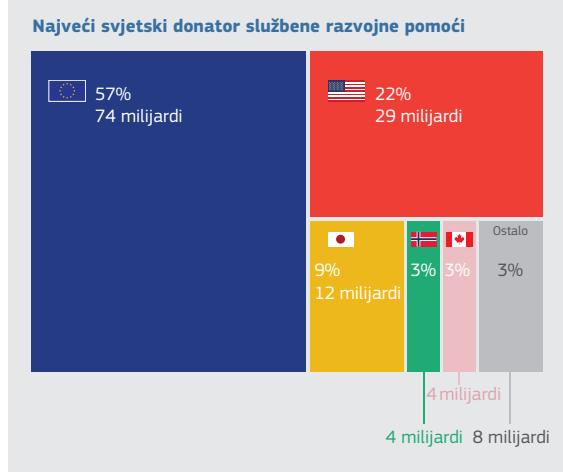
PREDVODNIK U GLOBALNOJ SURADNJI, ODGOVORU NA KRIZU I RJEŠAVANJU SUKOBA

EU ima važnu ulogu u diplomaciji, promicanju ljudskih prava, razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći te suradnji s multilateralnim organizacijama. Delegacije zastupaju interes EU-a u 140 zemalja diljem svijeta.

EU je i dalje uvjerljivo **najveći pružatelj službene razvojne pomoći**. Tijekom 2018. EU je u tu svrhu mobilizirao 74,4 milijarde eura, više nego sve ostale zemlje svijeta zajedno.

Humanitarna pomoć EU-a doprla je 2018. do onih kojima je bila najpotrebnijsa u više od **90 zemalja**, uključujući **Siriju, Jemen, Venezuela, Mjanmar i Bangladeš**.

EU je najveći donator razvojne i humanitarne pomoći

Izvor: OECD, travanj 2019.
OECD, 2017., EU = Europska unija i države članice

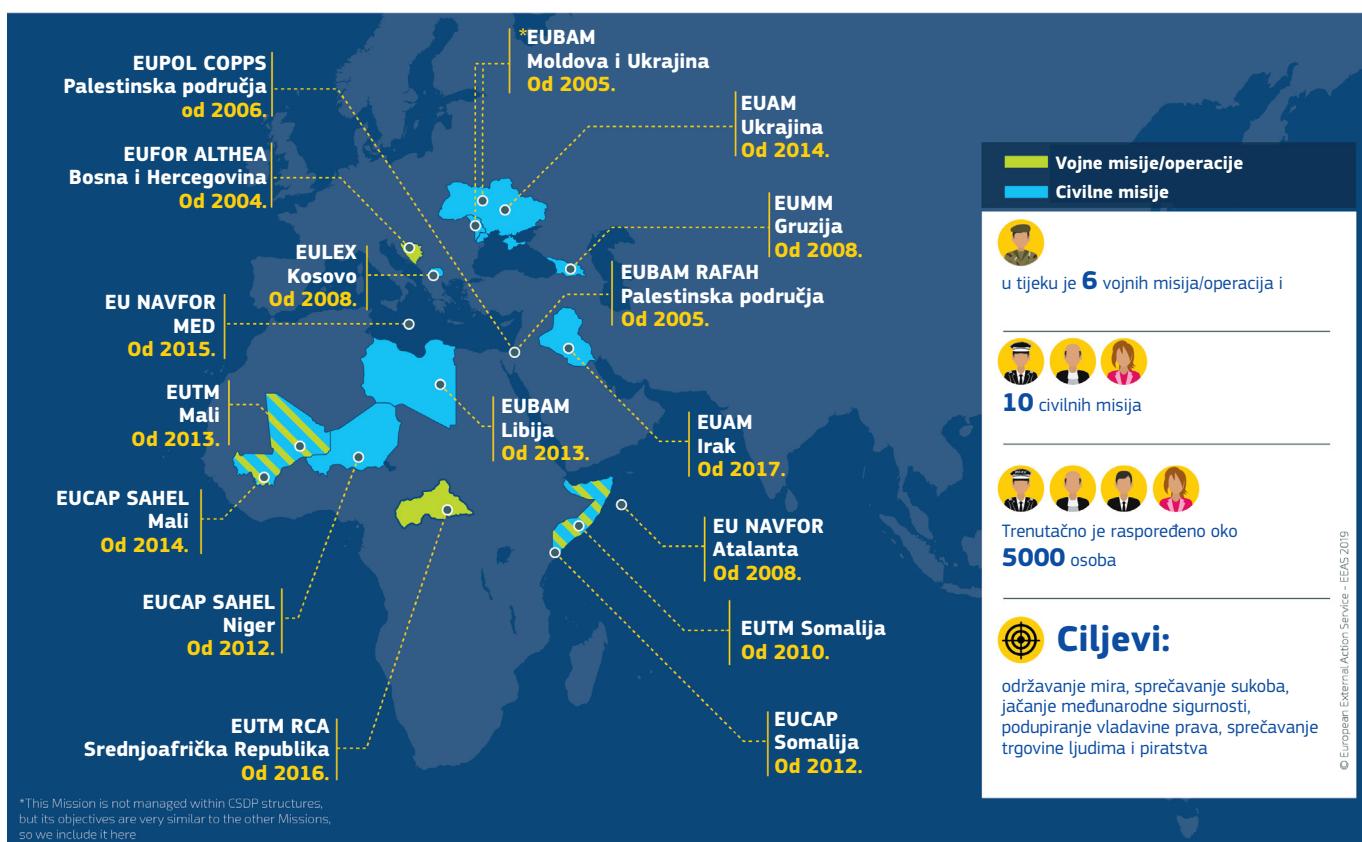
Kao predvodnik u području razvojne politike, EU je znatno pridonio donošenju **Programa UN-a za održivi razvoj do 2030.** te se obvezao predvoditi njegovu provedbu u svim sektorima intervencije. Primjerice, EU je pomogao desecima milijuna ljudi povećanjem sigurnosti opskrbe hranom, pružanjem visokokvalitetnog obrazovanja, poboljšanjem zdravlja i promicanjem mira i stabilnosti.

EU ima i vodeću ulogu u međunarodnom **odgovoru u području civilne zaštite** te pomaže u koordinaciji isporuke osnovnih potrepština nakon raznih prirodnih katastrofa i drugih kriza u svijetu. Mehanizam EU-a za civilnu zaštitu je 2018. bitno pridonio usmjeravanju pomoći za spašavanje života u kriznim situacijama, kao što su bile epidemija ebola u Demokratskoj Republici Kongu, uragan na Karibima te šumski požari koji su pogodili Europu i susjedne regije.

EU osigurava globalnu sigurnost. Zalaže se za **rješavanje različitih sukoba diljem svijeta.** Trenutačno ima 16 vojnih i civilnih misija s više od 5000 članova osoblja, uglavnom u Africi, ali i na Bliskom istoku, u istočnoj Europi i na zapadnom Balkanu. EU radi na očuvanju mira, sprečavanju sukoba, jačanju međunarodne sigurnosti, potpori vladavini prava te sprečavanju trgovine ljudima i piratstva.

EUROPSKA UNIJA MISIJE I OPERACIJE ZSOP-a 2019.

Proračun za obranu EU-a i država članica drugi je po veličini na svijetu - veći ima samo SAD. Uvođenjem stalne strukturirane suradnje 2018. čak se 25 država članica obvezalo na suradnju i zajedničke projekte.

Europska unija sa svojim državama članicama radi na iskorištavanju potencijala postojećih ugovora kako bi se povećala primjena **glasovanja kvalificiranom većinom** uz održavanje kulture konsenzusa na razini EU-a i omogućilo da EU brzo i odlučno djeluje u vanjskim poslovima, bilo radi uvođenja sankcija, dijaloga o poštovanju ljudskih prava ili odluka o civilnim misijama.

ISTINSKI GLOBALNI AKTER VOĐEN ZAJEDNIČKIM MEĐUNARODNIM VRIJEDNOSTIMA

Naša vanjska politika i diplomatski odnosi temelje se na zajedničkim međunarodnim vrijednostima: ljudskim pravima, temeljnim slobodama, demokraciji i vladavini prava. Ti odnosi obuhvaćaju brojna temeljna pitanja i većinu regija i zemalja u svijetu.

EU promiče međunarodne sporazume o neširenju oružja i razoružanju i podržava pregovore o denuklearizaciji. U slučaju **Demokratske Narodne Republike Koreje (DNRK)** EU je uveo restriktivne mjere, no istodobno ostavlja otvorene mogućnosti za dijalog sa svim stranama.

Europska unija odigrala je ključnu ulogu u donošenju i očuvanju **nuklearnog sporazuma s Iranom** (Zajednički sveobuhvatni akcijski plan), kojim se Iran i dalje sprečava u razvoju nuklearnog oružja.

EU je 2018. iznio viziju nove i sveobuhvatne strategije za bolje **povezivanje Europe i Azije**. Tom će se strategijom pridonijeti izgradnji učinkovitih prekograničnih veza i prometnih, energetskih, digitalnih i ljudskih mreža.

Sklopljen je Sporazum o gospodarskom partnerstvu između Europske unije i **Japana**, najveći trgovinski sporazum koji je EU ikada sklopio i prvi u koji su uključene obveze iz Pariškoga klimatskog sporazuma. EU je s **Japanom** sklopio i sporazum kojim je stvoreno najveće područje slobodnog protoka podataka na svijetu, s visokom razinom zaštite.

EU pristupa **Kini** na realističan, odlučan i višedimenzionalan način u cilju osiguravanja pravednih, uravnoteženih i uzajamno korisnih odnosa. EU radi na uravnoteženijim gospodarskim odnosima s Kinom i istodobno se više angažira u globalnim i multilateralnim pitanjima, uključujući reformu Svjetske trgovinske organizacije.

Kanada je globalni partner EU-a s kojim dijeli zajedničke vrijednosti, a bilateralni odnosi intenzivirani su u okviru Sporazuma o strateškom partnerstvu (SPA) i Sveobuhvatnog gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA).

EU trenutačno pregovara o novom sporazumu kojim će se uređivati odnosi s 79 zemalja u **Afriči, Karibima i Pacifiku (AKP)**, nasljedniku Sporazuma iz Cotonoua.

Europska unija (EU) i zemlje **Latinske Amerike i Kariba** razvile su dobar politički i gospodarski odnos te sklopile 27 sporazuma o pridruživanju, trgovinskih ili političkih sporazuma i sporazuma o suradnji.

Na čvrstim temeljima zajedničke povijesti EU i SAD grade partnerstvo već šest desetljeća. I dalje smo partneri i prijatelji te nastavljamo blisko surađivati sa **Sjedinjenim Američkim Državama** u raznim pitanjima, od trgovine i vanjske politike do sigurnosnih i obrambenih tema. Transatlantsko partnerstvo i dalje mora ostati uporište globalne stabilnosti i pokretač zajedničkog blagostanja.